

Nýútkomið í A-deild Stjórnartíðindanna.

Lög um að fá útmældar lóðir í kaupstöðum og á löggiltum kaupsúnum o. fl., undirskrifuð af konungi 13. marzm. 1891, (A. Nr. 2, bls. 6—9).

Lögreglusamþykkt fyrir Akureyrarkaupstað.

36

28. marz

Landshöfðinginn
yfir
Íslandi

Gjörir kunnugt: Samkvæmt lögum nr. 1, 3. jan. 1890, um lögreglusamþykktir fyrir kaupstaðina, og samkvæmt frumvarpi, sömdu af bæjarstjórn Akureyrarkaupstaðar, er hlutadeigandi amtmaður hefur til mín sent, er hjer með gefin út og sett eptirfylgjandi

*Lögreglusamþykkt fyrir Akureyrarkaupstað,
er öðlast gildi 1. d. júlímán. 1891.*

I. Kafli

Um reglu og velsæmi á götum.

1. gr.

Upppot eða mannsöfnuður, sem raskar reglu eða tálmar umferð á götu, vegi eða svæði, sem eru til almennings afnota, má ekki eiga sér stað.

Þegar fjölmenni safnast saman á götum, vegum eða strætum, sem almenningur fer um, svo og við kirkju dyr og annara húsa, þar sem almenningur kemur saman, þá skulu menn haga sér eptir fyrirmælum lögregluvaldsins til að varðveita góða reglu.

2. gr.

Á alfaravegi, stræti eða svæði má eigi fljúgast á, æpa, blístra, syngja hátt, eða hafa annan hávaða eða ofsalegt og móðgandi háttalag, sem raskar allsherjarreglu, eða ónáðar þá, sem um fara eða nálægt búa.

3. gr.

Enginn má að ófyrirsynju berja á dyr eða glugga, eða yfir höfuð hafast neitt það að, sem ónáðar húsbúendur.

4. gr.

A eða yfir götur, stræti eða svæði, sem almenningur fer um, má eigi skjóta með byssum, skambyssum, líklabyssum, handbogum, lásbogum eða öðrum skotvopnum, ekki kveikja í púðri, skoteldum eða nokkurskonar sprengiefnum öðrum, og ekki kasta frá sjer glerbrotum, snjóköggjum, torfi, óhreindum, vatni, eða neinu öðru, er tjóni getur valdið eða óþægindum fyrir þá, sem um slíka staði fara.

5. gr.

Það er bannað að sýna af sjer hneixlanlega hegðun á almannafæri, svo sem með ósæmilegum orðum eða látbragði með því að ganga í búningi, sem misþýður velsæmi, með því að fletta sig klæðum, eða gjöra þarfir sínar á hneixlanlegan hátt o. fl.

17. dag aprílmán. 1891.

36

28. marz ar á og við almannafæri, skulu þeir sæta sektum eptir samþykkt þessari. Þá menn, sem sökum ölæðis hafa í frammi hávaða á almannafæri með hrópi, köllum eða á annan hátt, eða sýna af sér óskunda, svo sem með höggum eða barsmíð, má setja í varðhald, ef þeir ekki þegar í stað skipast við munnlega áminningu lögregluvaldsins, og skulu þeir sitja í varhaldi, þangað til þeir eru orðnir með rjettu ráði.

6. gr.

Enginn má baða sig eða synda nakinn við bryggjur eða annarstaðar svo nálægt þandi að hneixli valdi, eigi heldur nálægt skipum, sem á höfninni liggja.

7. gr.

Hver sá, sem staddur er á almannafæri, er skyldur til að segja til nafns síns og heimilis, þegar lögregluvaldið krefst þess.

8. gr.

Lögregluvaldið getur krafíð sjer til aðstoðar sjerhvern fulltíða karlmann, sem viðstaddur er, til að afstýra óspektum og annari óreglu á almannafæri, og hepta þá, er slíku valda, og varðar það sektum samkvæmt samþykkt þessari, ef slíkri áskorun ekki er sinnt.

II. Kafli.

Ákvarðanir, sem láta að því, að gjöra alla umferð greiða og afstýra farartálma og hattu fyrir umferðina.

9. gr.

Án leyfis lögreglustjórans má enginn setjast að á götu stræti eða svæði, sem almenningur fer um, til að selja vöru eða reka aðra atvinnu, og sje slíkt leyfi veitt, þá að eins á þeim stað, og fyrir þann tíma, sem í leyfinu er tiltekið.

Án leyfis hlutadeigandi húsráðanda eða lóðareiganda má engin láta fyrirberast á umgirtum garðsvæðum eða á öðrum stöðum, þar sem inngengið er í hús eða garða.

10. gr.

Á götum, strætum, stjettum, svæðum, eða annarstaðar á almannafæri má ekki leggja eða setja neitt það, sem tálmar umferðinni, hvort heldur eru vörur eða annað; þó mega þeir, sem flytja að sjer vörur, eldivið, hey eða annað, og eigi geta lagt það frá sjer á eigin lóð, leggja þessa hluti frá sjer á svæðum og götum á meðan á flutningnum stendur; en ávalt skulu þeir lagðir svo, að þeir gjöri sem minnstan farartálma.

Vagnar, hjólbörur og sleðar mega ekki standa á götum eða strætum lengur en nauðsynlegt er til að fylla þá og tæma, en aldrei mega þeir standa á stjettum, sem eingöngu eru ætlaðar gangandi mönnum.

11. gr.

Á götum, strætum og stjettum mega lestamenn og aðrir ferðamenn ekki hafa hesta sína standandi, eða binda þá þar.

Á meðan lestamenn eða ferðamenn standa við í kaupstaðnum, skulu þeir hafa hesta sína utan við götubrautina, þar sem engin umferð er. Þegar búið er að koma upp hestarjettum á kostnað kaupstaðarins, skulu hestar geymdir í þeim.

12. gr.

Þeir, sem ríða eða aka um göturnar, skulu viðhafa tilhlýðilega aðgæzlu, einkum er þeir fara fyrir götuhorn eða fram úr garðshliðum. Á götum og svæðum og

annarsstaðar á almannafæri má eigi ríða eða aka harðara, en á hægu brokki, og skulu 36
 þeir, sem ríða eða aka, ef þörf gjörist, í tækan tíma gera aðvart mönnum, sem á und- 28. marz
 an þeim ganga.

13. gr.

Fælnir og slægir hestar mega alls ekki ganga lausir um götur bæjarins.

14. gr.

Sauðfjenaður bæjarmanna má ekki ganga laus um kaupstaðinn frekara en nauðsynlegt er, til að reka hann úr eða í haga eða til vatns.

15. gr.

Naut, sem farið er með um bæinn, skulu ávallt leidd í bandi, nægilega transtu, og tveir fullornir karlmenn að minnsfa kosti fylgja hverju nauti. Ekki mega naut heldur standa úti gæzlulaus.

16. gr.

Um hrossarekstra og sauðfjárrekstra, sem koma til bæjarins til útflutnings eða slátrunar, getur lögreglustjóri gert þær fyrirskipanir, sem nauðsynlegar pykja til að afstýra farartálma eða hættu fyrir vegfarendur.

17. gr.

Hunda pá, sem grimmir eru, eða hafa þann vana að áreita menn og hræða með glepsi, urri eða galti, ber eigendum að binda eða mýla forsvaranlega, að viðlögðum sektum. Sama er um hunda, sem raska svefnfriði manna með galti og spangóli á næturpeli.

18. gr.

Enginn má siga hundi á mann, nje láta farast fyrir að aptra hundi sínum, þegar hann verður var við, að hann ræðst á menn. Hver sem brýtur á móti þessu, sæti sektum, þótt ekkert tjón hafi hlotizt af háttalagi hans.

19. gr.

Flækingshunda, en þar til teljast allir hundar, sem ekki eru eign eða á vegum kaupstaðarbúa, getur lögreglustjóri látið handsama og auglýsa, og ef eigandinn ekki gefur sig fram innan 3 sólarhringja og greiðir áfallinn kostnað, má drepa slíka hunda.

20. gr.

Nú er hús, eða hluti af húsi svo hrörlegt, að hætta er búin að það hrynji eða falli niður, og getur lögreglustjóri þá bannað að nota húsið, og lagt eiganda fyrir, að láta gera slíkar endurbætur á því, sem nauðsynlegar eru, til að afstýra hættu fyrir vegfarendur og aðra. Auk þess getur lögreglustjóri á kostnað eigandans gert aðrar ráðstafanir í þessa átt.

Sama er, þegar grjótgörðum, skíðgörðum eða annari girðingu liggur við hruni eða falli.

21. gr.

Áhöld öll, sem notuð eru til þess, að hefja upp eða renna niður vörum úr húsum, sem liggja á almannafæri, skulu vera nægilega traust.

22. gr.

Þar sem eigi kaupstaðurinn hefur tekið að sjer snjómokstur á götum bæjarins og strætum og svæðum, skulu húsráðendur moka fyrir sinni lóð, og gera braut, sem sje að minnsta kosti 4 al. á breidd.

36

28. marz

Stórt grjótt, sem til tálmunar er skipum, bátum eða fyrir — dráttum, eða annað þvilkíkt mega menn ekki láta liggja víðsvegar um fjöruna, heldur skulu þeir, sem það eiga, flytja það burtu eða saman eptir fyrirsögn lögreglustjóra.

24. gr.

Brunna, sem eru úti við götur eða á almannafæri, mega menn ekki skilja við opna.

III. Kafli.

Um friðun almenningsigna.

25. gr.

Ef nokkur skemmir eignir eða muni kaupstaðarins eða þess opinbera, eða stræti, vegi og brýr í kaupstaðnum, skal hann sæta hegning eptir þessari samþykkt, nema þyngri hegning liggji við eptir hegningarlögunum.

IV. Kafli.

Um veitingahús, skemmtistaði og almennar skemmtanir.

26. gr.

Hverjum þeim, sem hefur um hönd veitingasölu. hverskonar sem er, er skylt að gjöra það, sem í hans valdi stendur, til að afstýra því, að neitt það framfari í veitingahúsi hans, sem er á móti góðri reglu og velsæmi.

27. gr.

Á almennum veitingastað má enginn sýna af sér ofsalegt atferli, eða hávaða, nje nokkra ósæmilega hegðun.

28. gr.

Unglingum yngri en 16 ára má eigi selja eða veita áfenga drykki.

29. gr.

Veitingahúsum öllum skal lokað kl. 11. á kveldin, og allir gestir, sem eigi hafa þar næturstað, skulu vera farnir út ekki seinna en kl. 11^{1/2}.

Samt skal fjelögum, sem lögreglustjóri þekkir, heimilt að halda samkvæmi og dansleiki eða aðrar skemtanir á veitingahúsum, sem eigi sje bundar við áðurnefnan tíma, ef eigi taka aðrir þátt í því, en fjelagsmenn eða gestir þeirra.

Ennfremur mega brúðkaup og önnur samsæti eða dansleikir tiltekinna manna, standa fram yfir hinn tiltekna tíma.

30. gr.

Enginn má halda opinbera sjónleiki nema með leyfi lögreglustjóra.

31. gr.

Bazar eða tombólu má eigi halda án leyfis amtmanns.

32. gr.

Enginn má halda opinbera samsöngva nje dansleiki nje heldur sýna myndir eða dýr nema með leyfi lögreglustjórans.

33. gr.

Þegar opinberar skemtanir, hverskonar sem eru, eða leikir eru haldnir að kveldi

dags eða fram á nótt í húsum, sem enginn býr í, skulu þeir, sem standa fyrir slíku, **36**
láta einn eða tvo áreiðanlega menn hafa vörð í húsinu til morguns.

28. marz.

34. gr.

Eins og það er vitaskuld, að húseigendur eða húsráðendur geta bannað, að sá sem leyfi hefur fengið til að halda skemmtanir, samkvæmt 30, 31. og 32. gr., noti það á þeirra lóð; svo er og hverjum einum, er sjúkling hefur á heimili sínu, heimilt að fá það bannað, að almennar skemmtanir, sem háreysti er að, sjeu hafðar svo nærri húsi hans, að hætta geti af því hlotist.

V. Kafli.

Um almennt hreinlæti og þrifnað.

35. gr.

Til þess að hafa eptirlit með öllu, sem lýtur að almennum þrifnaði í kaupstaðnum, og því að reglum þeim, sem hjer koma, sje framfylgt, skal stofna heilbrigðisnefnd; í henni eiga sæti sem sjálfkjörnir, bæjarfógeti og hjeraðslæknir, og einn maður, sem bæjarstjórnin kýs úr sínum flokki.

36. gr.

Á götum bæjarins eður á almannafæri má eigi kasta hræum, slógi, ösku, sorpi, skólpi eða nokkrum öðrum óhreinindum. Allt slíkt skal annaðhvort láta í sorphauga sem eigi eru nærri almannafæri, eða bera það ofan í fjöruna svo langt að flóð taki það út, og má eigi skilja slíkt eptir ofar en þar, sem sjór er hálfvallinn.

Innyfli úr skepnum, sem eigi eru notuð, skulu samt ávallt látin í gryfjur, sem sjeu 1 al. á dýpt og hafðar á afviknum stað.

Skyldur er hver húseigandi við götur bæjarins að láta sópa allan lausan hroða af götunni fyrir sinni lóð, þegar lögreglustjóri fyrirskipar.

Hey, svörð eða áburð eða annað þesskonar, sem slæðist eðe hrynur við flutning um göturnar, skal sá, er flutningnum ræður, skyldur að hreinsa samdægurs.

Mold, leifar og rusl af verkefni, sem af húsabyggingum eða aðgerð á húsi stafar, skal eigandinn jafnóðum færa í burtu, svo langt ofan í fjöru, sem áður er sagt þegar húsagjörðinni er lokið.

37. gr.

Skepnum má eigi slátra á eða við götur bæjarins eða á almannafæri; heldur skal þetta gjört að húsabaki eða innan grinda eða á lokuðu svæði. Það er bannað að láta hunda koma á blóðvöllinn, þegar slátrað er sauðfjenaði. Brot á banni þessu er á ábyrgð hlutaðeigandi lóðareiganda.

38. gr.

Í saurrennur, sem hafðar skulu við hvert íbúðarhús, má eigi kasta neinu því, sem óhollustu getur valdið eða stíflað upp rennurnar, nje heldur í læki pá, sem renna um lóð kaupstaðarins, nje í kýlana og sýkin á Oddeyri.

39. gr.

Þeir, sem saurrennur hafa frá húsum sínum þvert yfir götu, stræti eða svæði, skulu hafa svo um búíð, að lokræsi sje. Saurrennur allar, hvort heldur opnar eða lokaðar, skulu hreinsaðar að minnsta kosti fjórum sinnum á ári, eða optar, ef heilbrigðisnefndin finnur ástæðu til að fyrirskipa slíkt.

36

28. marz.

Fyrir framan mykju eða fjóshauga skal jafnan hafa svo háan skíðgarð, að haugurinn sjáist ekki frá stræti eða vegi.

40. gr.

41. gr.

Salerni skulu vera að húsabaki og má eigi byggja þau út að stræti, götu eða opnu svæði nema skíðgarður sje fyrir, svo salernið sjáist ekki, eins og sagt var í næstu grein á undan.

42. gr.

Lifrarbræðsla má eigi framfara á lóð kaupstaðarins nema þar sem heilbrigðisnefndin tilvísar.

Atvinna þessi skal standa undir sjerstakri tilsjón heilbrigðisnefndarinnar og er sá, sem lifrarbræðsluna rekur, skyldur til að hlýða þeim fyrirskipunum lögreglustjóra og heilbrigðisnefndarinnar, sem lúta að því, að allur þrifnaður sje viðhafður og allri hættu afstýrt.

43. gr.

Stampa, opnar tunnur eða fót með lifur eða grút má alls eigi hafa á almanna-færi eða við götur og stræti bæjarins, eða neitt það annað, sem óðaðun leggur af, eða er til óþrifnaðar.

44.

Ekkert hús eða herbergi í þeim má vera svo sett af mönnum, að heilbrigði þeirra sje hættu búin. Um hvort svo sje, ákveður heilbrigðisnefndin.

45. gr.

Fiskiverkun og fiskþurkun skal að eins framfara á þeim svæðum, sem heilbrigðisnefndin ákveður til þess.

VI. Kafli.

Um allt eptirlit, sem lýtur að því, að fyrirbyggja brunahættu og eldsvoða.

46. gr.

Kaupstaðarbúar skulu tvisvar á ári láta hreinsa reykháfa eða skorsteina í húsum sínum, semsje fyrir miðjan apríl og miðjan október ár hvert.

47. gr.

Reykháfar skulu vera úr tígulsteini eða grjóti og kalklímdir, svo þeir standi þannig gjörðir 1 alin upp úr húsmænum, en utanum má leggja borð.

48. gr.

Ofnar mega ekki vera nær timburvegg en 8 þuml., en ef nær eru, skal múrveggur hlaðin bak við ofninn eða viðhafa blikk, eða sinkplötu festa á grind, þó eigi nær ofninum en 4 þuml.

49. gr.

Ef pípur úr eldavjelum eða ofnum eigi ganga í reykháfa, múraðar pípur eða gegnum múrveggi, heldur upp um lopt, út um þil eða þak, skulu 2 þuml. vera milli pípu og víða, en á því millibili skal hafa blikk eða sinkplötu og múrgrjót fest með kalki.

50. gr.

Ofnpípur skulu vera heilar og skal þegar setja nýjar pípur, ef þær sem fyrir

eru, eru farnar að slitna eða ganga svo af sjer, að hætt sje við að eldur eða neistar komist út um rifur eða göt. 36

28. marz.

51. gr.

Bæjarstjórnin skipar tvo tilsjónarmenn, sem skulu hafa eptirlit með að þess sje gætt, sem fyrir mælt er að framan í VI. 46.—50. gr.

Þeim skal veitt póknun úr bæjarsjóði eptir því, sem nákvæmar verður tiltekið í erindisbræfi, sem bæjarstjórnin útgefur handa þeim.

VII. Kafli.

Um gildi samþykktarinnar, hegningarákvæði o. fl.

52. gr.

Brot gegn samþykkt þessari varða sektum allt að 100 kr. Börn eldri en 10 ára og yngri en 15 ára skulu sæta vandarhöggum, ef þau hafa áður, eptir að þau voru orðin fullra 10 ára, gert sig sek í þessum brotum, eða gert eitthvað, sem ber vott um einstaka ónáttúru, þó eigi fleiri vandarhöggum en 15, eða sæta einföldu fangelsi allt að 8 dögum.

Ef kenna má yfirsjón, sem barn drýgir, skorti á hæfilegri umsjón foreldra eða annara, sem ganga barninu í foreldra stað, skal refsa þeim fyrir yfirsjónina, en eigi barninu.

53. gr.

Ef einhver lætur það ógert, sem er skylda hans samkvæmt samþykktinni eða fyrirskipunum yfirvaldsins samkvæmt henni, má lögreglustjórnin láta gera þetta, eða gera nauðsynlegar ráðstafanir sem hjer að lúta. Kostnaður við þetta og yfir höfuð sá kostnaður, sem leiðir af þeim ráðstöfunum, er lögreglustjóri gerir til þess, að hindra brot gegn því, sem bannað er í samþykktinni, greiðist af afbrotamanninum, og má taka þann kostnað lögtaki samkvæmt 1. gr. 5 laga 16. desember 1885, um lögtak og fjárnám án undanfarins dóms eða sáttar. Ef hlutadeigandi við lögtakið reynist eigi fær um að borga kostnaðinn, greiðist hann úr bæjarsjóði.

54. gr.

Kostnaður sá, sem að öðru leyti leiðir af framkvæmd á samþykkt þessari og eigi verður krafinn af einstökum mönnum, greiðist úr bæjarsjóði.

55. gr.

Mál, sem rísa út af brotum á samþykktinni, skal fara með sem almenn lög-reglumál og skulu allar sektir fyrir brot á henni renna í bæjarsjóð.

56. gr.

Samþykktin skal birt í B. deild stjórnartíðindanna og þar að auki prentuð sjerstaklega á kostnað bæjarins til útbýtingar meðal allra húsráðenda í kaupstaðnum.

57.

Breytingar á samþykktinni og viðauka við hana skal gera á sama hátt, sem hina upprunalegu samþykkt.

Reykjavík, 28. marz 1891.
Landshöfðinginn yfir Íslandi,
Magnús Stephensen.

Hannæs Hafstein